

--- סוף עמוד 576 ---

בקשות שונות פלילי 10028 / 03

פטריק אלקריף

נגד

מדינת ישראל

בבית-המשפט העליון

[30.12.2003]

לפני השופט י' טירקל

העורר הואשם בעבירות של החזקת רכוש גנוב והחזקת נשק שלא כדין. בית-המשפט השלום הורה על מעצרו עד תום ההליכים. עררו לבית-המשפט המחוזי נדחה. מכאן הערר.

בית-המשפט העליון פסק:

(1) הלכה פסוקה היא כי מציאת טביעת אצבע במקום העבירה או על חפץ שבו נעברה עבירה שלא ניתן הסבר סביר להימצאותה שם, היא ראיה שמשקלה רב, ויש בה כדי לבסס הרשעה כראיה יחידה, וממילא כדי לשמש ראיה לכאורה לצורך מעצר עד תום ההליכים. יש חשיבות רבה לשאלה מה טיבו של החפץ שעליו נמצאו טביעות האצבע, משום שלפיו נקבעת עוצמת הזיקה בין הנאשם לבין מעשה העבירה. קביעת זיקה זאת היא ביסודה עניין של מסקנה הנובעת מהיגיון ומשכל ישר (580,ה).

(2) על-פי חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו-1996, עבירה בנשק באה בגדר "עבירת בטחון" המקימה עילת מעצר עצמאית. נוסף על כך בדרך-כלל יש לראות בעוברי עבירות כאלה כמי שמסכנים את הציבור. שתי עילות אלה, כאשר הן כרוכות יחד, מצדיקות מעצר עד תום ההליכים, ורק במקרים חריגים ומיוחדים ניתן להשיג את מטרת המעצר על דרך של חלופה (582ב – ג).

חקיקה ראשית שאוזכרה:

— חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו-1996, סעיפים 21(א)(1)(ב), 21(א)(1)(ג)(2), 21(ב)(35).

פסקי-דין של בית-המשפט העליון שאוזכרו:

- [1] בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133.
- [2] בש"פ 9878/01 מדינת ישראל נ' עמרם (לא פורסם).
- [3] בש"פ 9833/03 פבלוב נ' מדינת ישראל (לא פורסם).

--- סוף עמוד 577 ---

[4] ע"פ 235/60 מנצור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד טז 645.

- [5] ע"פ 16/82 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(4) 309.
- [6] ע"פ 660/86 דהן נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(1) 785.
- [7] ע"פ 517/86 ברוקס נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(3) 441.
- [8] בש"פ 2504/96 עבאס נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [9] בש"פ 2116/97 שהין נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(2) 680.
- [10] בש"פ 2542/98 ג'יבאלי נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [11] ע"פ 3862/02 עוואד נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [12] ע"פ 6024/02 אבו סנינה נ' מדינת ישראל (לא פורסם).

- [13] [בש"פ 1514/02](#) אבו רקייק נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [14] [בש"פ 8465/02](#) קריספין נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [15] [ע"פ 389/62 נאטור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יח \(1\) 62](#).
- [16] [ע"פ 1888/02 מדינת ישראל נ' מקדאד, פ"ד נו \(5\) 221](#).
- [17] [ע"פ 7293/97 ז'אפר נ' מדינת ישראל, פ"ד נב \(5\) 460](#).
- [18] [ע"פ 5635/97](#) סמהדאן נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [19] [בש"פ 8850/96](#) בוחבוט נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [20] [בש"פ 8868/03](#) חלפון נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [21] [בש"פ 4920/02](#) פדרמן נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [22] [בש"פ 3596/96](#) יצחקי נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [23] [בש"פ 922/01](#) עיראקי נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [24] [בש"פ 2262/99](#) ארפינו נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [25] [בש"פ 5124/02](#) אשרף נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [26] [בש"פ 4958/01](#) אלנבארי נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [27] [בש"פ 4840/03](#) גאלי נ' מדינת ישראל (לא פורסם).
- [28] [בש"פ 1290/97](#) מדינת ישראל נ' חוסאם (לא פורסם).
- [29] [בש"פ 5220/97](#) מדינת ישראל נ' מילאד (לא פורסם).

יורם שפטל, שרון נהרי – בשם העורר;
חובב ארצי, סגן בכיר לפרקליטת המדינה – בשם המשיבה.

--- סוף עמוד 578 ---

החלטה

1. נגד העורר הוגש בבית-משפט השלום בראשון לציון כתב-אישום המייחס לו, בשני אישומים, עבירות של החזקת נשק שלא כדין, החזקת רכוש החשוד כגנוב, ניסיון להחזיק נשק שלא כדין וניסיון להחזיק רכוש החשוד כגנוב. לפי הנטען באישום הראשון, בתמצית, ביום 3.8.2003 לערך החזיק העורר במכונת מסוג סוזוקי ביודעו שהיא גנובה וכן החזיק בתוכה, שלא כדין, שני אקדחים טעונים במחסניות ביודעו שהם גנובים, כדורי אקדח ושלושה בקבוקי בנזין. לפי הנטען באישום השני, בתמצית, ביום 27.8.2003 מצאו שוטרים בתוך תא מטען של מכונת מסוג טויוטה שנגנבה מבעליה כלי נשק שנגנבו אף הם מבעליהם, ובהם אקדח טעון במחסנית מלאה וכן רובה סער שבצדו שתי מחסניות מלאות (להלן – כלי הנשק). השוטרים נטלו את כלי הנשק מן המכונת, ניתקו את מנגנון ההנעה שלה והמתינו במקום. למחרת, בשעה 00:20 לערך, נכנס העורר למכונת, נטל את המפתחות שהוסתרו מתחת לשטיח וניסה להתניע אותה ביודעו שבתא המטען נמצאים כלי נשק גנובים. בשלב זה נעצר על ידי השוטרים. בית-משפט השלום בראשון לציון (כבוד השופטת ע' וינברג-נוטוביץ) ציווה בהחלטתו מיום 13.10.2003 לעצור את העורר עד תום ההליכים. בית-המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (כבוד השופט ח' כבוב) דחה בהחלטתו מיום 4.11.2003 את עררו של העורר על ההחלטה.

העורר עורר על ההחלטה.

2. בפי בא-כוחו של העורר שתי טענות עיקריות: הטענה הראשונה היא כי הראיה היחידה להוכחת האישום הראשון היא "טביעת אצבע בלבד של העורר שנמצאה על נייר ניגוב שעטף את אחד משלושת בקבוקי הבנזין שהיו בסוזוקי... אף כי באותו נייר ניגוב נמצאו חמש טביעות אצבע של חמישה אנשים שונים". לדעתו, אין בכך כדי לשמש ראיה נגד העורר, אף לא לכאורה. הטענה השנייה, שעניינה האישום השני, היא כי אין בכניסתו של העורר למכונת כדי ליצור "חזקה עובדתית כי ידע ו/או שלט על כלי הנשק שהיו בטויוטה עובר להוצאתם מן הרכב ע"י המוטרה". אין אפוא ראיות לכאורה גם להוכחת האישום השני. עוד טוען הוא שאין בראיות לעניין כל אחד מן האישומים כדי לחזק את הראיות להוכחת האישום האחר או כדי לסייע להן.

כנגדו סומך בא-כוח המדינה את ידיו על נימוקיהם של בית-משפט השלום ושל בית-המשפט המחוזי. לטענתו, אפילו הראיות העומדות נגד העורר באישום הראשון חלשות מאלה העומדות נגדו באישום השני, הרי שקירבת הזמנים בין שתי הפרשיות

--- סוף עמוד 579 ---

והדמיון ביניהן מחזקים את הראיות לכאורה. חיזוק נוסף מוצא הוא בשתיקתו של העורר – שלא הסביר את הימצאות טביעת האצבע שלו על נייר הניגוב הנזכר וכן לא הסביר מה היה לו לעשות במכונת – ובעברו הפלילי.

3. השאלה העומדת להכרעה היא אם הראיות להוכחת אשמתו של העורר, כמצוות [סעיף 21\(ב\) לחוק סדר הדין הפלילי \(סמכויות אכיפה – מעצרים\)](#), תשנ"ו-1996 (להלן – [חוק המעצרים](#)), יש בהן פוטנציאל ראיתי מספיק להרשעה (ראו: דברי הנשיא ברק [ב"ש 8087/95 פ"פ](#) זאדה נ' מדינת ישראל [1]; דברי השופטת פרוקצ'יה [ב"ש 9878/01 פ"פ](#) מדינת ישראל נ' עמרם [2]; ודבריי [ב"ש 9833/03 פ"פ](#) פבלוב נ' מדינת ישראל [3]).

כאמור, הראיה העומדת לחובתו של העורר להוכחת האישום הראשון היא טביעת אצבע שלו שנמצאה על נייר ניגוב בתוך המכונת. הלכה פסוקה היא כי מציאת טביעת אצבע במקום העבירה או על חפץ שבו נעברה עבירה שלא ניתן הסבר סביר להימצאותה שם, היא ראיה שמשקלה רב, ויש בה כדי לבסס הרשעה כראיה יחידה, וממילא כדי לשמש ראיה לכאורה לצורך מעצר עד תום ההליכים (ראו, בין היתר: [ע"פ 235/60 פ"פ](#) מנצור נ' היועץ המשפטי לממשלה [4]; [ע"פ 16/82 פ"פ](#) מלכה נ' מדינת ישראל [5]; [ע"פ 660/86 פ"פ](#) דהן נ' מדינת ישראל [6]; [ע"פ 517/86 פ"פ](#) ברוקס נ' מדינת ישראל [7]; [ב"ש 2504/96 פ"פ](#) עבאס נ' מדינת ישראל [8]; [ב"ש 2116/97 פ"פ](#) שהין נ' מדינת ישראל [9]; [ב"ש 2542/98 פ"פ](#) גיבאלי נ' מדינת ישראל [10]; [ע"פ 3862/02 פ"פ](#) עוואד נ' מדינת ישראל [11]; [ע"פ 6024/02 פ"פ](#) אבו סנינה נ' מדינת ישראל [12]; [ב"ש 9/1514/02 פ"פ](#) אבו רקייק נ' מדינת ישראל [13]; [ב"ש 8465/02 פ"פ](#) קריספין נ' מדינת ישראל [14]). עם זאת יש חשיבות רבה

לשאלה מה טיבו של החפץ שעליו נמצאו טביעות האצבע, משום שלפיו נקבעת עוצמת הזיקה בין הנאשם לבין מעשה העבירה. קביעת זיקה זאת היא ביסודה עניין של מסקנה הנובעת מהיגיון ומשכל ישר. על כגון דא נאמר כי:

”...ברור שכוחה המשכנע של טביעת אצבע כראיה מסיבתית גובר, ככל שקיים בטחון בשני הגורמים הללו התקיימו גם יחד, דהיינו שטביעת האצבע נוצרה במקום המעשה וגם בשעת מעשה. בטחון זה אינו קיים לגבי גורם המקום, וממילא אף לא לגבי גורם הזמן, כשטביעת האצבע מופיעה על חפץ, שהינו בשימוש יום-יומי ודרכו לעבור ידיים רבות...” (דברי השופט (כתוארו אז) לנדוי ב”פ 389/62 נאטור נ’ היועץ המשפטי לממשלה [15], בעמ’ 65; ההדגשה שלי – י”ט).

ובמקום אחר נאמר:

--- סוף עמוד 580 ---

”במקרה של חפץ ניחן ניתן לומר בוודאות גבוהה יותר כי הטביעה שנתגלתה מלמדת על הימצאותו של הנאשם במקום, ולפיכך קשור הוא באירוע הפלילי. לעומת זאת כאשר מדובר בחפץ נייד, שיכול לעבור בקלות מיד ליד וממקום למקום, קיימת אפשרות סבירה שהחפץ נושא טביעת אצבעות של אדם שאינו מעורב, וכי החפץ הגיע בדרך כלשהי למקום שבו הוא נמצא” (דברי השופט גרוניס ב”פ 1888/02 מדינת ישראל נ’ מקדאד [16], בעמ’ 231. כן ראו: [פ”פ 7293/97 זאפר נ’ מדינת ישראל](#) [17]; [פ”פ 5635/97 סמהדאן נ’ מדינת ישראל](#) [18]).

בפרשה שלפנינו דברים אמורים בטביעת אצבע של העורר שנמצאה על חפץ נייד – נייר ניגוב – שהיה בתוך המכונית, אך לא נמצאה על המכונית גופה. על אותו נייר נמצאו גם טביעות אצבע של ארבעה אנשים אחרים מלבד העורר. תיתכן אפוא האפשרות שנייר הניגוב הובא אל המכונית על-ידי אחד מאנשים אלה אחרי שטביעת האצבע של העורר כבר הוטבעה עליו. מכאן, שעוצמת הזיקה בין העורר לבין מעשה העבירה, לפי ראיה זאת, חלשה. כאן אין פוטנציאל ראייתי מספיק להרשעה, וממילא אין בכך כדי להצדיק מעצר עד תום ההליכים.

לא אלה פני הדברים באישום השני. לחובת העורר עומדות עדויות של שוטרים שצפו בו כשהוא נכנס לתוך המכונית ומנסה להתניע אותה סמוך לאחר חצות הלילה. גם שתירתו של העורר, שלא הסביר את פשר מעשיו, מדברת לחובתו (על כך ראו, בין היתר: [פ”פ 8850/96 בוחבוט נ’ מדינת ישראל](#) [19]; [פ”פ 8868/03 חלפון נ’ מדינת ישראל](#) [20]). על התנהגותו המפלילה של העורר ועל היעדר ההסבר עמד בית-המשפט המחוזי בדברים האלה:

”העורר נהג כמנהג בעלים בהכנסו אל הרכב. העובדה כי נכנס אל הרכב בשעת לילה מאוחרת, לא חיפש אותו אלא צעד לקראתו כשהוא בטוח ביעד, פתח את הדלת מתוך ידיעה כי אין היא נעולה, הוציא את המפתח שהיה מוסתר מתחת לשטיח וניסה להניע את הרכב, יש בתאור זה בכדי ללמד על זיקה ממשית לרכב המקימה לגביו חזקה קונסטרוקטיבית כבעליו... אילו היה העורר מספק הסבר כלשהו שלא היה ניתן לשלול אותו לחלוטין הרי שאז היה מקום לטעון כי אין די בכניסתו לרכב בכדי ללמד על ידיעתו”.

--- סוף עמוד 581 ---

התנהגותו של העורר מעידה על זיקתו למכונית וממילא על זיקתו לכלי הנשק שהיו בתוכה. מכאן, שיש ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר לגבי עבירות הרכוש והנשק שבאישום השני. יודגש שאין בראיות אלה כדי להוסיף משקל לראיה – טביעת האצבע – העומדת לחובת העורר באישום הראשון.

4. לפי [סעיף 21\(א\)\(1\)\(ג\)\(2\) וסעיף 35\(ב\) לחוק המעצרים](#), באה עבירה בנשק בגדר “עבירת בטחון” המקימה עילת מעצר עצמאית. לא זאת בלבד, אלא שבדרך-כלל יש לראות בעוברי עבירות כאלה כמי שמסכנים את הציבור. בעילת המעצר שמקימה עבירה בנשק כרוכה אפוא, כפן נוסף שלה, גם העילה של מסוכנות, לפי [סעיף 21\(א\)\(1\)\(ב\) לחוק המעצרים](#). שתי עילות אלה, כאשר הן כרוכות יחד, מצדיקות מעצר עד תום ההליכים, ורק במקרים חריגים ומיוחדים ניתן להשיג את מטרת המעצר על דרך של חלופה (ראו דבריי ב”פ 4920/02 פדרמן נ’ מדינת ישראל [21]. כן ראו: [פ”פ 3596/96 יצחקי נ’ מדינת ישראל](#) [22]; [פ”פ 922/01 עיראקי נ’ מדינת ישראל](#) [23]). במקום אחר הוספתי ואמרתי כי “על מחזיק הנשק המבקש לפדות עצמו מן הכליאה להביא טעמים כבדי משקל שיצדיקו חלופה למעצר”, שאם לא כן “נשאר החטאת רובץ לפתחו” ([פ”פ 2262/99 ארפינו נ’ מדינת ישראל](#) [24] וכן ראו: [פ”פ 5124/02 אשורף נ’ מדינת ישראל](#) [25]; [פ”פ 4958/01 אלנבארי נ’ מדינת ישראל](#) [26]; [פ”פ 4840/03 גאלי נ’ מדינת ישראל](#) [27]). טעמים כאלה לא הובאו לפניי. לחובתו של העורר עומד גם עברו הפלילי המכביד, הכולל הרשעות בעבירות אלימות, סמים ורכוש וכן בעבירה של נשיאת נשק שלא כדין. אין צריך לומר שאין דומה החזקת נשק שלא כדין על-ידי אדם הנושא על גבו קופה כה כבדה של עבירות, להחזקת נשק שלא כדין על-ידי אדם ישר דרך ([פ”פ 1290/97 מדינת ישראל נ’ חוטאם](#) [28]). בשל חומרת המעשים המיוחסים לעורר, נסיבות ביצועם, סוג כלי הנשק, כמותם והמצב שבו

הוחזקו – טעונים ומוכנים לירי – "אפילו היה עברו זך ונקי וחף מכל רבב של רישום פלילי לא די בכך כדי 'להלביץ' את ה'שני' של המעשים המיוחסים לו עתה עד כדי שחרורו בערובה" (ראו דבריי בבש"פ 5220/97 מדינת ישראל נ' מילאד [29]).

5. סוף דבר, העורר הוא מסוכן, ואין להפיג את סכנתו אלא על-ידי מעצר ממש, כליאה מאחורי דלתיים ובריח. הערר נדחה.

ניתנה היום, ה' בטבת תשס"ד (30.12.2003).

--- סוף עמוד 582 ---

מיני-רציו:

* דיון פלילי – מעצר – עד תום ההליכים

עבירות נשק – ככורכות עילת מעצר של עבירת ביטחון ועילת מעצר של מסוכנות לציבור.

[הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן](#)

-

בש"פ 10028/03 אלקריף נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(2) 577

www.nevo.co.il

-